

4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru

1. Popis komponenty

Rozvoj kulturního a kreativního sektoru

Oblast politiky: cultural and creative sector; skills, cultural creative industries

Cíl: Hlavní cílem je celková reforma přístupu ke **kulturnímu a kreativnímu sektoru (KKS)** v České republice. Komponenta reaguje na krizi způsobenou COVID-19 a je založena na novém strategickém rámci Ministerstva kultury, který se soustředí na širší roli kultury, zvyšuje odolnost KKS a rozvíjí **kulturní a kreativní odvětví (KKO)** jako součást přechodu k nízkouhlíkové ekonomice. Synergický efekt reformou a investic umožní využít KKS pro ekonomickou i společenskou obnovu České republiky.

Reformy a investice:

1. Dlouhodobá obnova KKS

Krátkodobé záchranné programy nemohou zajistit celkovou regeneraci KKS. Souhrnným cílem dvou reformou a dvou investic je proto zajištění dlouhodobé obnovy KKS skrze rozvoj infrastruktury a lidského kapitálu. Prostředky budou využity na rozvoj regionálních kulturních a kreativních center jako klíčového prvku místního rozvoje. Díky investicím dojde ke zvýšení dostupnosti kultury a lepšího využití jejího inovativního potenciálu. Související reforma ve formě kooperativního financování zvýší udržitelnost kulturní infrastruktury. Přímou reakcí na krizi je pak legislativní reforma zavádějící status umělce a umělkyně. Cílem je vytvořit stabilnější pracovní prostředí v KKS a pomoci s naplněním specifických doporučení Rady pro ČR díky podpoře zaměstnanosti aktivními politikami na trhu práce a poskytováním dovedností včetně digitálních dovedností (CSR 2020). Související investice se proto soustředí na rozvoj dovedností (digitálních, ekonomických, manažerských, kreativních) a síťování včetně internacionalizace.

2. Zvýšení odolnosti KKS

Krize způsobená COVID-19 poukázala na nutnost modernizace KKS. Prostor, ve kterém se budou aktéři KKS nacházet se po krizi značně promění.¹ Aby český KKS jako součást rozvíjející se kreativní ekonomiky dokázal obstát v globální konkurenci a současně zpřístupnil kulturní obsah občanům ČR je nutné investovat do rozvoje infrastruktury, technologií a dovedností. Dvě investiční iniciativy do statků v oblasti digitalizace a pokročilých technologií jsou tak komplementární k dlouhodobé obnově. Díky přirozenému propojení kultury s dalšími sektory (zejména cestovním ruchem) a podpoře menších aktérů pak investice přispějí k rozvoji regionů. V neposlední řadě pak dojde ke zvýšení kapacity a ekologičnosti českého KKS.

3. Rozvoj KKO

Rozvoj KKO se soustředí na dvě zásadní doporučení Rady pro ČR, a to přechod k nízkouhlíkovému hospodářství spolu s odstraněním překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému (CSR 2019). Klíčová opatření Národního plánu obnovy jsou založena na Strategii rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025+. Reforma Státního fondu kinematografie umožní efektivnější podporu audiovizuální včetně herního vývojářství. Zavedení nástroje kreativních voucherů pro malé a střední podniky napomůže s přístupem inovativních podniků k financování (CSR 2020) a podpora aplikovaného výzkumu v oblasti sociálních, humanitních a uměleckých věd poskytne inovace pro KKO a zvýší odolnost KKS vůči budoucím šokům včetně klimatické krize.

Odhadované náklady:

Celkové alokované prostředky v NPO činí 7 390 mil. Kč (z toho 1 940 mil. Kč bude hrazeno z národních zdrojů, zbývající část (5 450 mil. Kč) z RRF).

¹ McKinsey. 2020. Europe's digital migration during COVID-19; dostupné na: <https://www.mckinsey.com/business-functions/mckinsey-digital/our-insights/europes-digital-migration-during-covid-19-getting-past-the-broad-trends-and-averages>

Další popis komponenty

Současná krize tvrdě zasáhla celý KKS. Evropská komise ve svém návrhu Next Generation EU konstatuje, že kulturní a kreativní ekosystém pravděpodobně zaznamená zásadní propad (až 70 % ve druhém kvartilu 2020). Dopady krize budou v kulturním a kreativním sektoru citelné i v následujících letech, a to i vlivem útlumu cestovního ruchu. Obě oblasti přitom představují zásadní prvek rozvoje regionů. Kromě krátkodobých záchranných programů je nutné přistoupit k dlouhodobé obnově KKS. Současně je nutné zahájit modernizační ofenzívu, aby byl KKS schopný absorbovat budoucí šoky a nebyl natolik závislý na státních kompenzacích během krize. V neposlední řadě je nutné rozvíjet KKO, která představují jednu z klíčových oblastí pro přechod ČR k ekonomice s vyšší přidanou hodnotou a nižší energetickou náročností. Krize však ukázala, že některé oblasti KKO dosud představují slepé místo pro státní správu.

Tři souhrnné oblasti reform a investic uvedené níže korespondují s třemi vlajkovými iniciativami pro obnovu KKS dle studie „Cultural and creative sectors in post-COVID-19 Europe“ zpracované na žádost komise pro kulturu a vzdělávání Evropského parlamentu.² Jedná se zejména o spravedlivý pracovní systém, digitalizaci kulturního obsahu a KKS jako integrální součást inovativní a soudržné společnosti.

2. Hlavní výzvy a cíle

a) Hlavní výzvy

Již před krizí představoval KKS křehký ekosystém. Projektově založený pracovní systém vedl k nepředvídatelnosti, komplexní řetězec tvorby přidané hodnoty byl náchylný k narušení a některé oblasti postrádaly systematické nástroje k podpoře svého rozvoje. Současně jsou pak části KKS závislé na veřejném financování, neboť vytváří umělecké a společenské hodnoty, které je nutné chránit před selháním trhu. Krize způsobená COVID-19 tak tento ekosystém zasáhla extrémně tvrdě a zotavení bude probíhat déle než v jiných sektorech. Většina opatření evropských států se soustředí zejména na okamžitou pomoc a krátkodobé programy. Již nyní je však nutné se zaměřit na dlouhodobé programy, které KKS restartují, posílí a rozvinou.³

Data Eurostatu ukazují, že KKS se z 3,7 % podílí na zaměstnanosti⁴ a je, co se ekonomické důležitosti týče, srovnatelný se sektorem ICT. Současně KKS má nejvyšší úroveň zaměstnanosti mezi občany do 29 let i vysoký podíl žen. Avšak KKS nepředstavuje homogenní sektor. Některé jeho části jsou orientovány zejména na zisk, zatímco jiné se soustředí na tvorbu uměleckých a společenských hodnot. Využití digitalizace a související digitální dovednosti se také zásadně liší.⁵ Dopady krize tak nejsou v rámci sektoru rovnoměrně rozloženy. Subsektory založené na vstupním byly postiženy nejvíce zatímco oblasti provázané s digitální ekonomikou jako například herní vývojářství dokonce v některých případech zaznamenaly růst.⁶

Heterogenita KKS je základem jeho tvorby přidané hodnoty. Zároveň je však zdrojem jeho strukturální křehkosti. KKS je z drtivé většiny založen na jednotlivcích a mikro-podnicích s méně než deseti zaměstnanci, kteří jsou obecně nejvíce zasaženi dopady krize. Širší záchranné balíčky jsou často nevhodné pro obchodní modely KKO a nestandardní formu zaměstnání v KKS. Již tradičně jsou aktéři v českém KKS také zranitelní díky omezenému přístupu k investičnímu kapitálu, závislosti na kooperaci mnoha aktérů, malé kapacitě v oblasti internacionalizace nebo systematického rozvoje dovedností. Příspěvkové organizace jsou pak závislé na veřejném financování, které je během krize omezené. Spolu s nestátními neziskovými organizacemi však tvoří páteř kreativního ekosystému, která poskytuje inovace pro celý KKS.

Před začátkem krize představovala některá KKO slepé místo pro státní správu. Ekonomický přínos KKS nebyl dostatečně zohledněn a zejména oblast rozvoje dovedností a internacionalizace nebyla systematicky rozvíjena. Inovativní potenciál KKO pro malé a střední podniky nebyl dostatečně začleněn do inovačního ekosystému ČR. Nová Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025+ Ministerstva kultury se proto soustředí na meziřesortní spolupráci zejména s Ministerstvem průmyslu a obchodu a integraci KKO do širšího strategického rámce ČR. Podobně i připravovaná Státní

² EP. 2021. Cultural and creative sectors in post-COVID-19 Europe. str. 98-117; dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU\(2021\)652242_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU(2021)652242_EN.pdf); viz také EY. 2021. Rebuilding Europe. str. 42-50; dostupné na: https://assets.ey.com/content/dam/ey-sites/ey-com/fr_fr/topics/government-and-public-sector/panorama-europeen-des-industries-culturelles-et-creatives/ey-panorama-des-icc-2021.pdf

³ Dopady krize na KKS a doporučení k obnově viz také OECD. 2020. Culture shock: COVID-19 and the cultural and creative sectors; dostupné na: https://read.oecd-ilibrary.org/view/?ref=135_135961-nenh9f2w7a&title=Culture-shock-COVID-19-and-the-cultural-and-creative-sectors

⁴ Podíl KKS na zaměstnanosti v EU kopíruje data za ČR, tj. jedná se o 3,7 %.

⁵ IDEA Consult, VUB-SMIT and KEA. 2017. Mapping the creative value chains: A study on the economy of culture in the digital age; for the EC- DG EAC

⁶ viz také EP. 2021. Cultural and creative sectors in post-COVID-19 Europe. str. 41-54; dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU\(2021\)652242_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/652242/IPOL_STU(2021)652242_EN.pdf)

kulturní politika 2021-2025+ nově zdůrazňuje mezisektorový přesah kultury a kreativity např. do oblasti cestovního ruchu. Díky tomu KKS může být nástrojem podporujícím regionální rozvoj i sociální kohezi. K tomuto využití KKS je však nutné zohlednit jeho dualitu, kde na jedné straně se jedná o dotované aktivity a na druhé straně o na zisk orientované projekty. Obě oblasti se přirozeně prolínají a ekonomickou hodnotu v KKS nelze produkovat bez rozvoje hodnot společenských a uměleckých. Současně je nutné po krizi obnovit přirozené sítě spolupráce a řetězce produkující společenské, umělecké a ekonomické hodnoty.

b) Cíle

Cíle komponenty korespondují se specifickými doporučeními Rady pro ČR a novým strategickým rámcem Ministerstva kultury. Jednotlivé iniciativy přispívají k tzv. dvojí tranzici, jelikož využívají digitalizace k šíření kulturního obsahu a současně snižují energetickou náročnost hospodářství ČR. Obecným cílem je širší využití pozitivních dopadů KKS v ČR na zaměstnanost žen a mladých, společenskou kohezi, produktivitu a kvalitu života.

Iniciativy této komponenty nejsou orientovány pouze na domácí prostředí a jsou komplementární k programu Kreativní Evropa a Akčnímu plánu na podporu oživení a transformace mediálního a audiovizuálního odvětví⁷. Hlavní cíl rozvoje KKS pak koresponduje s požadavkem Evropského parlamentu na specifické zahrnutí KKS v RRF. Kultura není pouze podstatným sektorem hospodářství, ale odráží evropské hodnoty, historii a styl života. Jsou tak nástrojem společenské odolnosti a zmírňují negativní společenské dopady pandemie. Investice v oblasti kultury mají díky jejímu pákovému efektu dopad i do dalších sektorů. V neposlední řadě tak bude obnova KKS díky úzkému propojení zásadní i pro obnovu a rozvoj cestovního ruchu.

c) Národní strategický kontext

Komponenta vychází z aktuálně připravovaných a veřejně konzultovaných dokumentů Státní kulturní politiky 2021-2025, Strategie rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025 a Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021+ (RIS 3 Strategie). Iniciativy dále vznikly v návaznosti na akční plán Strategie regionálního rozvoje 2021-2022.

- a. Investice do kulturního dědictví jako součást rozvoje regionálních kulturních center z IROP 2014-2020, podobně pro období 2021-2027
- b. Podpora kinematografie a kulturních a kreativních odvětví z programu Kreativní Evropa 2014-2020, podobně i pro období 2021-2027 s vyšším důrazem na digitalizaci
- c. OP TAK 2021-2027 jako případný nástroj pro podporu některých specifických částí KKO.

d) Předchozí snahy

Státní kulturní politika 2015-2020 se dotýkala podstatných částí rozvoje KKS. Nebyly však naplněny cíle v oblasti KKO a digitalizace. Stejně tak dosud nebyla vyřešena otázka kooperativního financování kultury. Nedošlo také k dostatečnému nárůstu kapacity Ministerstva kultury v oblasti KKO. Z toho důvodu nedochází k efektivní reprezentaci této meziresortně orientované oblasti v rámci státní správy. Výsledkem je její praktická neviditelnost pro státní správu. Projekt Creatinno financovaný z Horizont 2020 a koordinovaný agenturou CzechInvest mapoval existující podporu KKO. Program Design pro konkurenceschopnost financovaný z OP PIK a realizovaný agenturou CzechTrade rozvíjel spolupráci designerů a podniků. Od roku 2020 pak byl obnoveno Design Centrum, které představuje národního koordinátora pro tuto oblast. Program ÉTA od TAČR podpořil specifické projekty aplikovaného výzkumu v oblasti KKO. V roce 2021 však nebylo plánováno vyhlášení výzvy v programu ÉTA a plánovaný program SIGMA pro společenské, humanitní a umělecké vědy se předpokládá až v průběhu roku 2022.

⁷ dostupné na: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/europes-media-digital-decade-action-plan-support-recovery-and-transformation>

3. Popis reforem a investic komponenty

a) Popis reformem

1 – Obnova kulturního a kreativního sektoru – status umělce/umělkyně

Výzva	<p>Krise způsobená COVID-19 dále prohloubila rozdíly mezi KKS a jinými oblastmi zaměstnanosti. Organizace UNESCO již v roce 1980 přijala doporučení pro členské státy k přijetí statusu umělce a umělkyně. Následně v roce 2007 přijal Evropský parlament text vyzývající členské státy EU k rozvoji legálních a institucionálního rámce pro rozvoj uměleckých aktivit (2006/2249(INI)). Od té doby většina členských států zohlednila atypický charakter pracovní činnosti umělců a umělkyně. V ČR však nebyla podobná norma dosud přijata.</p> <p>Status umělce a umělkyně je klíčovou oblastí pro další rozvoj KKS a jedná se o přímou reakci na krizi. Reprezentuje také jednu z šesti klíčových priorit Rady v rámci pracovního plánu pro kultury 2019-2022 (tj. ekosystém podporující umělce, pracovníky v kulturních a kreativních odvětvích a evropský obsah). Jako takový přispívá status umělce a umělkyně k evropskému pilíři sociálních práv a odpovídá cílům udržitelného rozvoje OSN (SDG 8 a SDG 10). V neposlední řadě je nutné podotknout, že KKS je podstatným sektorem pro zaměstnanost mladých a žen. Je proto nutné zabránit ztrátě nové kreativní generace.</p> <p>Krise zásadně poškodila celý kulturní a kreativní ekosystém, a poničila existující síť a vazby. Neexistence odpovídajícího právního prostředí a dopady pandemie proto bez dostatečných investic povedou k odlivu lidského kapitálu z KKS. K adaptaci na krizi a zvýšení odolnosti KKS je zcela zásadní investovat do dovedností, síťování a zvyšování kapacity v KKS.</p>
Cíl	<p>Hlavním cílem je obnovit a posílit kulturní a kreativní ekosystém v ČR, který umožní rozvoj lidského kapitálu. Jedná se zejména o přijetí legislativy zavádějící status umělce a umělkyně. Dojde tak ke zlepšení pracovních podmínek umělců a umělkyně spolu s investicemi do rozvoje jejich dovedností. Mezi cíle patří i obnova narušených sítí spolupráce v KKS, rozvoj dovedností a zvyšování kapacity KKS. Reformní snaha je proto doplněna o investice do lidského kapitálu. Ve střednědobém horizontu bude klíčová podpora vnitrostátního i mezinárodního síťování, aby došlo k obnově porušených sítí a řetězců produkujících společenské, umělecké a ekonomické hodnoty. Díky těmto investicím dojde k obnově kulturního a kreativního ekosystému v ČR. Souhrnně dojde k podpoře 2000 profesionálů v kulturním a kreativním sektoru</p>
Implementace	<p>První oblastí je legislativní změna zavádějící status umělce. Pro její efektivní nastavení bude nutné nejprve vyhodnotit krátkodobé programy na záchranu KKS v ČR. Druhotným cílem je nastavení systematického sběru dat, který umožní lepší přehled o KKS jak v oblasti sociální, tak ekonomické. Ministerstvo kultury díky tomu bude schopné rychleji reagovat na budoucí krizi v sektoru. Evaluace krátkodobých záchranných programů bude doplněna o přehled zahraniční praxe v oblasti statusu umělce. Výsledkem bude souhrnná zpráva o vhodném nastavení statusu umělce a umělkyně v ČR. Na jejím základě dojde k pokračování veřejné debaty na toto téma. Ministerstvo kultury zajistí i široké zapojení klíčových aktérů z KKS.</p> <p>Při nastavování nové normy je nutné klást důraz i na reprezentaci pracujících s nestandardním pracovním zapojením, kteří tradičně nemají zastoupení (viz OECD. 2020. Culture Shock: Covid-19 And The Cultural and Creative Sectors). V rámci investic proto budou podpořeny i profesní asociace zastupující pracovníky v KKS. Legislativní změna zavádějící status umělce bude doprovázena metodickými materiály soustředící se např. na zacházení s pracovníky, kteří mají nestandardní pracovní zapojení (OSVČ, práce na dohodu či autorský honorář); spravedlivé využití intelektuálního vlastnictví, nastavení programů podporujících umělce v počáteční kariéře či trénink a druhou kariéru v KKS.</p> <p>Investice se orientují na rozvoj lidského kapitálu v KKS a obnovu poškozených sítí. Jedná se o zvýšení interakce mezi školami, univerzitami, podnikáním a KKS. S ohledem na doporučení Evropského parlamentu (viz Cultural and creative sectors in post-COVID-19 Europe. str. 99-114) se investice v oblasti dovedností zaměří zejména na trénink,</p>

	coaching a peer-to-peer learning ve čtyřech hlavních oblastech: digitální dovednosti, finanční gramotnost a manažerské dovednosti, propojení kultury a kreativity se vzděláváním a inovativní postupy v KKS včetně podpory mobility. Investice pomohou profesionálům v KKS se přizpůsobit digitální a zelené tranzici a zvýšit kulturní participaci. Část prostředků proto bude rozdělena na základě bottom-up přístupu skrze zapojení lokálních aktérů.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	Ministerstvo práce a sociálních věcí, umělecké asociace, Asociace krajů, kraje, SMSČR, SMOČR
Překážky a rizika	Nesouhlas klíčových stakeholderů s nastavením statusu umělce, neefektivní nastavení legislativy s ohledem na nové složení Poslanecké sněmovny po roce 2021. Malá administrativní kapacita MK pro spolupráci s lokální samosprávou.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Osoby v KKS
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	690 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Finanční prostředky vynakládané v rámci této iniciativy dodržují pravidla státní podpory, a to s ohledem na neekonomický charakter činností a výjimku pro kulturu (GBER). Případná podpora pro KKO bude splňovat podmínku de minimis. Konečnými příjemci služeb budou fyzické osoby.
Uveďte dobu implementace	2021–2024

2 - Transformace Státního fondu kinematografie na Fond Audiovize - hrazeno z národních zdrojů

Výzva	<p>Audiovizuální sektor prošel v posledním desetiletí rapidní rozvojem zejména v oblasti digitalizace. Nové oblasti vyžadují strategické investice do celého ekosystému a zejména do rozvoje talentu. V opačném případě hrozí ztráta konkurenceschopnosti ČR v této oblasti (viz přehled veřejné podpory v EU - European Game Industry in 2018 str. 4; dostupné na: http://www.egdf.eu/wp-content/uploads/2020/08/European-Report-on-the-Game-Development-Industry-in-2018.pdf). Aktuálně však chybí systematický nástroj, který by dokázal podpořit jednotlivé fáze vývoje nové hry, filmu, seriálu aj. a soustavně podporoval další vzdělávání v těchto odvětvích.</p> <p>Státní fond kinematografie (SFKMG) patří k dlouhodobě budovaným nástrojům efektivní podpory audiovizuálního sektoru v ČR. Jako takový přispívá k rozvoji nízkouhlíkové ekonomiky. Jeho legislativní nastavení však neumožňuje podporu oblastí, která s kinematografií úzce souvisí a mají stejné potřeby (videohry, small-screen, filmové infrastruktury). SKMFG také naráží na procesní problémy jako například nedostatečný počet administrátorů podpor, nedostatečný počet zaměstnanců v úctárně, malá kapacita Rady. Dále je nutné vyloučit některých částí správního řádu, zefektivnit expertní analýzy, upravit definic okruhu podpory a definice nových aktuálně neexistujících okruhů.</p>
Cíl	Obecným cílem je podpořit přechod k nízkouhlíkové ekonomice skrze rozvoj KKO. Specificky se pak jedná o rozšíření působnosti SFKMG tak, aby zahrnul nové oblasti audiovize. Investice umožní v rámci grantových schémat podpořit nejméně 30 nových audiovizuálních projektů v letech 2022-2023 jako součást obnovy po pandemii a budoucího rozvoje nízkouhlíkové ekonomiky.
Implementace	V prvním kroku se jedná o revizi statutu SFKMG tak, aby bylo možné podpořit small-screen, VOD distribuci, technický rozvoj animace nebo rezidenční pobyty. Novela statutu SFKMG umožňují efektivnější podporu v tranzitivním období. Druhým krokem je novela zákona o audiovizi zahrnující rozšíření oblastí podpory, zvýšení % filmové pobídky a řešení dlouhodobých podmíněných závazků alokací, zefektivnění administrativních procesů rozhodování o podpoře, rozšíření příjmů a výdajů včetně dalších parafiskálních poplatků, rozšíření kapacity kanceláře a Rady. Legislativní změna

	umožní začlenění herního vývojářství například pro vývoj tzv. vertical slices. Součástí bude i revize kapacity a fungování fondu. Výstupem bude i úprava kritérií hodnocení pro nové oblasti působnosti, např. hry nelze hodnotit stejnými kritérii jako celovečerní hraný film.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	SFKMG, MF, hospodářští partneři (Hospodářská komora, Asociace herních vývojářů, Asociace animovaného filmu, Asociace komerčních televizí aj.)
Překážky a rizika	Špatné nastavení parafiskálních poplatků, nedostatečné rozšíření struktury nového Fondu, aby měl dostatečnou kapacitu podpořit širší spektrum subjektů i s ohledem na volby do Poslanecké sněmovny v roce 2021 (Nedostatečný počet administrátorů podpor, malá kapacita rady aj.)
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Malé a střední podniky v rámci audiovize (zejména televizní tvorba a herní vývojářství)
Souhrnné náklady realizace za celé období	620 mil. Kč. (hrazeno z národních zdrojů)
Dodržování pravidel státní podpory	Podpora game industry bude kopírovat již notifikované podpory jiných členských států, tedy např. SA 52951, SA 51820, SA49947 (více viz zde http://www.egdf.eu/category/eu-game-law/state-aid/). Podpora bude směřovat na hry, které mají edukativní a kulturní charakter. Jedná se o primární kritérium pro veškerou podporu z aktuálního Státního fondu kinematografie i budoucího Státního fondu audiovize, což je nastaveno od roku 2013 dle Cinema communication (IP/13/1074), a bylo předmětem původní Notifikace, ze které se v roce 2017 přešlo na GBER čl. 54.
Uvedte dobu implementace	2022-2025

3 - Kooperativní financování kulturních institucí

Cílem této reformy je podpořit finanční stabilitu a udržitelnost kulturních institucí. Spočívá v legislativní reformě, která zavede vícezdrojové kooperativní financování kulturních institucí, a tím zvýší jejich finanční odolnost. Reforma zjednoduší spolupráci mezi městy, regiony a státem při financování kulturních institucí v Česku a upřesní podmínky účasti financování ze soukromých zdrojů. Reforma je provázána s investicemi do rozvoje regionálního kulturního a kreativního sektoru. Cílem je dosáhnout udržitelného rozvoje kulturní infrastruktury v ČR. Jako takové opatření proto zahrnuje i regionální a celostátní mapování kulturních a kreativních odvětví a předprojektovou přípravu.

b) Popis investic

1 – Rozvoj regionálního kulturního a kreativního sektoru

Výzva	<p>KKS hraje klíčovou roli v oblastech společenské a teritoriální soudržnosti, které budou nutné pro celospolečenskou obnovu v pokrizovém období. Klíčovým přínosem kultury je mezisektorová spolupráce, díky které může KKS podporovat lokální ekonomický rozvoj. Zejména cestovní ruch je z velké části závislý na kulturní infrastruktuře a zásadní oblastí je spolupráce v rámci destinačního managementu a marketingu. KKO pak rozvíjí regionální inovační ekosystém, mohou být nástrojem transformace strukturálně postižených regionů a přispívají k přechodu ČR k nízkouhlíkové ekonomice a snižování dopadů klimatické změny. V konečném výsledku tak KKS může pozitivně ovlivňovat udržitelný rozvoj regionů a přispívat k tzv. dvojí tranzici.</p> <p>K širšímu zapojení kultury do celospolečenské obnovy je však nutná dostatečná kulturní a kreativní infrastruktura. Nový strategický rámec Ministerstva kultury politiky zdůrazňuje nutnost zásadní iniciativy zvyšující dostupnost kultury v rámci ČR. KKS však není v ČR rozložen rovnoměrně a některé regiony se potýkají s nedostatečně rozvinutou kulturní a kreativní infrastrukturou. To vede k nerovné kulturní participaci i nerovnoměrnému rozložení cestovního ruchu. Jednou z klíčových oblastí bez dostatečných investic je podpora projektů v KKS s mezisektorovým přesahem jako jsou například komunitní centra či kreativní centra pro rozvoj KKO. Integrovaný</p>
-------	--

	<p>regionální operační program přitom podporuje pouze kulturní památky a jeho alokace je podstatně nižší než aktuální absorpční kapacita.</p> <p>Současně je nutné rozvíjet nástroje zajišťující vyšší udržitelnost kulturních organizací v regionech. ČR dosud nepřijala komplexní legislativní úpravu kooperativního financování, které by zajistilo efektivní financování a chod veřejných kulturních organizací.</p>
Cíl	<p>Hlavním cílem je investičními prostředky zajistit rovnoměrný rozvoj KKS v rámci ČR, který zajistí širší kulturní participaci. Dojde tak k rozvoji jak v sociální, tak v ekonomické oblasti regionů. Cílem je podpořit rozvoj minimálně 15 kulturních a kreativních center (což koresponduje s rozdělením ČR do 14 krajů a hl. m. Prahy). V rámci investic budou s přihlédnutím ke kvalitě a připravenosti projektů zvýhodněny strukturálně znevýhodněné regiony a oblasti, kde chybí dostupná kulturní infrastruktura, či infrastruktura zajišťující rozvoj inovačního ekosystému díky zapojení KKO. Hlavním cílem komplementární reformy ve formě kooperativního financování je zvýšení udržitelnosti kulturní infrastruktury v ČR.</p>
Implementace	<p>Implementace bude probíhat skrze dotační program na rozvoj regionálních kulturních a kreativních center. Méně než 6 % nákladů bude v letech 2022-2025 vynaloženo na podporu projektové a předprojektové přípravy a dotačního programu na podporu mapování KKO v regionech. Obě iniciativy přispívají k dlouhodobému rozvoji vhodné infrastruktury v KKS a efektivnímu vynakládání veřejných prostředků v dalších letech. Výzva na podporu center bude připravena ve spolupráci s regionálními partnery. Obecným cílem projektů bude zvýšení dostupnosti kultury a její využití jako motoru regionálního rozvoje (včetně rozvoje KKO). Zvýhodněny budou projekty, které zvyšují teritoriální kohezi a rozšiřují kulturní participaci. Nikoliv výlučně budou preferovány projekty, které revitalizují již existující objekty, přispívají k obnově kulturního dědictví, či rozšiřují funkce stávajících kulturních institucí. Program bude nutné nastavit s dostatečnou flexibilitou, aby byla respektována rozlišnost jednotlivých regionů. Obecná udržitelnost kulturní a kreativní infrastruktury bude zajištěna legislativní změnou umožňující kooperativní financování kultury. Jedná se o zákon, který zjednoduší spolupráci zejména mezi městy, kraji a státem.</p>
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MMR, kraje, obce, AKČR, SMOČR, SMSČR, organizace destinačního managementu
Překážky a rizika	Malá administrativní kapacita MK při nedostatečném zapojení lokálních samospráv
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Kulturní instituce
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	3400 mil.
Dodržování pravidel státní podpory	Nejedná se o státní podporu, jelikož realizované projekty nebudou mít dopad na obchod mezi členskými státy EU. Jedná se zejména o projekty lokálního charakteru či neekonomické aktivity. Případné komerční využití je pouze vedlejší funkcí projektů. V případě, že by opatření zasahovalo do oblasti státní podpory, bude nastaveno, aby vyhovovalo podmínkám dle článku 53 GBER.
Uvedte dobu implementace	2022-2025

2 – Digitalizace KKS

Výzva	<p>Krise způsobená COVID-19 zdůraznila potřebu pro digitální tranzici KKS. Digitalizace kulturního obsahu zpřístupňuje kulturní dědictví, chrání kulturní diverzitu a poskytuje vstup pro produkty s vysokou přidanou hodnotou v rámci KKO. V neposlední řadě zefektivňuje procesy uvnitř KKS a umožňuje sdílet data.</p>
-------	---

	Avšak digitalizace v KKS je nákladná a kulturní instituce často postrádají dostupné prostředky. I s ohledem na ekonomickou krizi způsobenou COVID-19 bude digitální tranzice v KKS závislá na veřejném financování. Bez dostatečných investic hrozí ztráta konkurenceschopnosti ČR, která je aktuálně pod průměrem DESI indexu. Předchozí snahy o digitalizaci KKS byly nedostatečné. Drobně byla podporována digitalizace kulturního dědictví a oblasti knihovnictví. Stále však nebyla uspokojivě dokončena ani v těchto oblastech. Celostátní iniciativa „Czechiana“ byla zastavena a nebude obnovena. Podpora pro některé typy aktérů a institucí pak zcela chybí. Podobně chybí i souhrnná metodika či sdílení dobré praxe digitalizace jednotlivých typů kulturních institucí. Jako zcela nedostatečná se v minulosti ukázala i podpora rozvoje digitálních dovedností.
Cíl	Cílem je poskytnout dostatečnou podporu pro digitalizaci kulturního obsahu v oblastech jako jsou jeho uchování, tvorba, prezentace a distribuce s cílem zajistit jeho co nejefektivnější a nejširší využití. Digitalizace a zpřístupnění obsahu může usnadnit spolupráci mezi kulturními institucemi a organizacemi destinačního managementu, případně poskytovateli služeb, čímž se zvýší její multiplikační efekt. S ohledem na efektivní podporu bude také vytvořena metodika digitalizace kulturního obsahu, která vytvoří rámec pro efektivní podporu digitalizace komplementární k programům EU, poskytovat metodickou podporu v této oblasti. Celostátní projekty Ministerstva kultury proto nepřesáhnou 20 % celkových nákladů a iniciativa se bude soustředit na podporu menších projektů.
Implementace	V první fázi půjde o mapování dobré praxe digitalizace kulturního obsahu a vznik metodiky digitalizace kulturního obsahu. Cílem je dosáhnout synergického efektu digitalizace, nikoliv pouze podpory izolovaných projektů. Na základě metodiky bude poskytnuta podpora zejména pro subjekty, kterým aktuálně chybí potřebné financování v oblasti digitalizace. Bude podpořeno minimálně 80 projektů. Zvýhodněny budou projekty umožňující sdílení kapacity. Projekty nejsou omezeny pouze na kulturní dědictví. MK také digitalizuje grantový systém včetně zprovoznění dotačního portálu, který umožní efektivní administraci žádostí a zpřehlední orientaci v dotačních programech.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	IDU, MF, MMR
Překážky a rizika	Nedostatečná technologická vybavenost kulturních institucí pro implementaci digitálních projektů, nedostatečné digitální dovednosti v KKS
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Subjekty v KKS, žadatelé o podporu MK
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	800 mil. Kč
Dodržování pravidel státní podpory	Výjimka dle článku 53 a 54 GBER
Uvedte dobu implementace	2021-2025

3 - Modernizace kulturních institucí - hrazeno z národních zdrojů

Výzva	Nový strategický rámec Ministerstva kultury identifikoval zastaralé technologické vybavení kulturních institucí jako jednu z hlavních hrozeb pro český KKS. Krize dále zhoršila nedostupnost investičního kapitálu kulturních institucí a bez dostatečných veřejných investic přetrvávají její dopady o mnoho let déle. Některé kulturní instituce budou muset kvůli nedostatečné technologické vybavenosti omezit svůj provoz či nebudou moci poskytovat nové funkce. Podobně ohroženy jsou i vědecké aktivity institucí, které nemají dostatečné vybavení.
-------	--

	Technologická modernizace je proto předpokladem navazující digitalizace a úspěšného zapojení KKS v mezisektorových iniciativách. Technologická modernizace by dále přispěla k rozvoji nízkouhlíkové ekonomiky skrze rozvoj využití kulturního dědictví a kulturní produkce. Současně by došlo ke zvýšení energetické účinnosti kulturních institucí. Aktuálně také jen v omezené míře dochází ke sdílení kapacity kulturních institucí, která by vedla k větší odolnosti KKS.
Cíl	Hlavním cílem je zvýšit kapacitu min. 80 kulturních subjektů a umožnit jim plnit nové funkce a poskytovat efektivnější služby. Součástí iniciativy je i snaha podpořit sdílení kapacit v oblasti pokročilých technologií. Díky podpoře v oblasti pokročilých technologií iniciativa přispěje k vyšší udržitelnosti v KKS a sníží environmentální zátěž, kterou produkuje. Druhotně pak iniciativa přispívá k dostupnosti kultury v regionech.
Implementace	Vypsání dotačního řízení na modernizaci pokročilých technologií kulturních institucí. Podpořeno bude 80 institucí jak v oblasti kulturního dědictví, tak i v oblasti živého umění (tj. například muzea, knihovny, galerie, divadla aj.). Program nebude zaměřen pouze na veřejné instituce, ale zahrne i nestátní neziskové organizace. Zvýhodněny budou projekty umožňující sdílení kapacity kulturních institucí a projekty snižující ekologickou zátěž kulturních institucí.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	MMR, kraje a obce
Překážky a rizika	Nedostatečná administrativní kapacita MK
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	Kulturní instituce
Souhrnné náklady realizace za celé období	600 mil. Kč (plně hrazeno z národních zdrojů)
Dodržování pravidel státní podpory	Výjimka dle článku 53 a 54 GBER
Uvedte dobu implementace	2022-2025

4 – Kreativní vouchery

Výzva	<p>Dle OECD v ČR zaostává produktivita mikrofirem za většími subjekty. Mikrofirmy přitom tvoří 80 % všech ekonomických subjektů (bez OSVČ) a jsou páteří české ekonomiky. Jedním z důvodů je omezený přístup SME ke kapitálu a poskytovatelům znalostí a inovací. Krize tento problém dále prohloubí. Problematické je zejména nedostatečné provázání mezi SME a kulturními a kreativními odvětvími, která představují relativně novou oblast hospodářství a jejich přínos pro inovativnost a konkurenceschopnost tak dosud nebyl dostatečně zhodnocen. Malé subjekty jsou přitom díky externím službám kreativních profesionálů schopny inovovat i v pro ně přirozených netechnologických oblastech. Díky tomu mohou pohotově reagovat na požadavky trhu a jsou konkurenceschopnější.</p> <p>Zásadním problémem je tak neexistence celostátního nástroje na zapojení KKO do inovačního ekosystému ČR. Hlavním důvodem je administrativní náročnost velkého počtu žádostí. Existující programy se proto v rámci podpory konkurenceschopnosti zaměřují zejména na tvrdé inovace ve formě výzkumu a vývoje s technickým zaměřením. V těchto oblastech stát zásadně vstupuje do vztahu mezi firmami jako zprostředkovatel a poskytuje vyšší částky podpory. Měkké inovace jako design webu, produktů a služeb, grafický design nebo marketingové strategie a dále aktivity spojené s podporou vývozu pak většinou patří mezi nezpůsobilé výdaje. Až na výjimky má také většina programů příliš velkou výši dotace a poměrně nízkou procentuální míru veřejné podpory, než aby byla vhodná pro SME a kulturní a kreativní odvětví.</p>
Cíl	Cílem je pomoci malým a středním podnikům s adaptací na změny vyvolané krizí a nutností tzv. dvojí tranzice. Druhotně se jedná o začlenění KKO do inovačního

	ekosystému ČR a jejich zohlednění jako motoru inovací a růstu. Výhodou je dále multiplikační efekt kreativních voucherů (pokračování spolupráce, zakázky nad rámec voucheru), který zvyšuje jejich dopad na ekonomiku. Souhrnným cílem je rozdělit podporu v rámci 3300 voucherů a design creditů.
Implementace	<p>Vznik kreativní galerie včetně backendu administrativního systému (zahrnuje projektový manuál, administrační systém a licence pro editaci kreativní galerie, editaci přihlášek firem, až po fázi uzavírání smluv/žádost o voucher/závěrečná zpráva a automatickou/individuální komunikaci). Dá se nicméně využít dobré lokální praxe zejména z Jihomoravského inovačního centra. Kreativní galerie vznikne jako součást širší komunikační platformy pro KKO.</p> <p>Bude dále nutné připravit vzory smluv, metodiku evaluace, formuláře, checklisty, FAQ. Následovat bude prezentace programu a vypsání výzvy včetně informační kampaně o existenci nového nástroje.</p> <p>Třetím krokem je příprava administrace na úrovni krajů (školení administrátorů, příprava propagace) a přidělení voucherů (firmy jako žadatelé budou omezeni dle kraje, kreativní profesionálové budou moci své služby poskytovat celostátně s limitem 2 voucherů na subjekt, aby nedošlo k čerpání pouze velkými reklamními agenturami). Po prvních dvou výzvách proběhne evaluace přihlášených projektů a případná úprava nastavení kreativních voucherů.</p> <p>V přechodném období 2021-2022 než dojde k zavedení nového nástroje kreativních voucherů bude k podpoře oblasti použit tzv. Design Credit. Ten využívá již existujícího administrativního systému projektu Design pro konkurenceschopnost, je proto připraven k okamžitému financování. Prostředky ve výši 50 mil. Kč budou rozděleny v rámci cca 300 Design creditů a pomohou mj. překlenout období přípravy do realizace projektu Design pro konkurenceschopnost III z OP TAK.</p>
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	kraje, CzechInvest, CzechTrade/Design Centrum, regionální inovační centra
Překážky a rizika	Nedostatečná informovanost o existenci nástroje, neztotožnění se kreativců s nástrojem, nezájem SME, malý efekt na zohlednění KKO v rámci inovačního ekosystému po 2023, administrativní náročnost
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	SME, kreativní profesionálové
Souhrnné náklady realizace financované z RRF za celé období	560 mil.
Dodržování pravidel státní podpory	GBER pro SME, splňuje podmínku de minimis
Uvedte dobu implementace	2021-2025

5 - Podpora výzkumu a vývoje v oblasti sociálních a humanitních věd - hrazeno z národních zdrojů

Výzva	<p>Aplikovaný výzkum v oblasti společenských humanitních a uměleckých věd poskytuje klíčové vstupy pro veřejnou správu, inovace pro soukromý sektor a zvyšuje společenskou odolnost. Podpora pro tuto oblast zajišťuje praktickou aplikaci základního výzkumu. Aplikovaný výzkum je nutné podporovat zejména v období krize, neboť pomáhá snižovat její dopady a přispívá k budoucí odolnosti společnosti.</p> <p>V České republice se však aplikovaný výzkum v oblasti společenských, humanitních a uměleckých věd nachází ve složité situaci. Program ÉTA, který tuto oblast tradičně podporoval končí a program SIGMA je naplánován až na rok 2022. V krizovém roce 2021 by tak nedošlo k vyhlášení soutěže. Poslední výzva programu ÉTA reagovala na krizi a podpořila aplikovaný výzkum umožňující adaptaci na dopady pandemie. Avšak pouze malá část žadatelů byla podpořena (11 %). Podobně se v tomto roce</p>
-------	--

	nepředpokládá podpora mladých vědců a vědkyň, jejichž kariéry jsou ohroženy, neboť veřejné financování je v období krize omezené. Pandemie COVID-19 tak zvyšuje riziko jejich odchodu do ciziny v následujících letech. Bez externího financování v roce 2021 nedojde k podpoře v rámci soutěže ÉTA ani ZÉTA.
Cíl	Hlavním cílem je využití výstupů aplikovaného výzkumu v oblasti společenských, humanitních a uměleckých věd k posílení odolnosti společnosti. S ohledem na čistě administrativní okolnosti není naplánována podpora pro tuto oblast během krize, ačkoliv bude klíčová pro přizpůsobení se následkům pandemie. Cílem je reagovat na tyto okolnosti.
Implementace	Implementace proběhne skrze dvě veřejné soutěže. Plánováno je prodloužení končícího programu ÉTA a vypsání soutěže v roce 2021, aby bylo možné podpořit čtyřleté projekty. Předpokládá se podpora cca 100 projektů za 580 mil. Kč. Iniciativa dále financuje soutěž v programu pro mladé vědce a vědkyně ZÉTA, který za 220 mil. Kč podpoří přibližně 120 projektů. Oba programy představují podporu pro aplikovaný výzkum v oblasti společenských, humanitních a uměleckých věd.
Spolupráce a zapojení zúčastněných stran	TAČR
Překážky a rizika	Zpoždění schválení Národního plánu obnovy na evropské úrovni. V případě zásadního poždění schválení Národního plánu obnovy či neprodloužení stávajícího programu ÉTA dojde k realizaci skrze nový program SIGMA.
Cílové skupiny populace a ekonomické subjekty	vědci
Souhrnné náklady realizace za celé období	720 mil. Kč (plně hrazeno z národních zdrojů)
Dodržování pravidel státní podpory	Programy ÉTA i ZÉTA již byly notifikovány dle GBER
Uvedte dobu implementace	2021-2025

4. Zelený rozměr komponenty

Rozvoj kulturního a kreativního sektoru přispěje k naplňování zelené agendy ve třech následujících oblastech: Díky rozvoji KKO poklesne energetická náročnost české ekonomiky. KKO dále napomáhá v udržitelném rozvoji. Projekty v oblasti rozvoje kulturních a kreativních center upřednostní investiční záměry, které povedou k naplnění ekologických cílů. Investicemi do již existující infrastruktury se sníží ekologická zátěž při budování nových objektů. Projektová a předprojektová příprava upřednostní udržitelné projekty s důrazem na revitalizaci stávajících budov. V neposlední řadě pak silný KKS pomáhá společnosti adaptovat se na klimatickou změnu a zvyšuje kvalitu života. Komponenta má také jasný územní charakter, aby se dále nezvyšovaly regionální rozdíly.

5. Digitální rozměr komponenty

V oblasti digitalizace má komponenta opatření, která přímo zohledňují nutnost digitální tranzice (digitalizace kulturních institucí, digitalizace grantového systému MK, transformace SFKMG, aby bylo schopné podpořit oblast videoher). Ta zvyšuje dostupnost kultury v rámci ČR i mimo ni a činí ji inkluzivnější. Celá oblast KKS a zejména KKO je pak komplementární k digitální tranzici. KKS vytváří obsah, který se následně šíří digitálně. Kreativní vouchery jsou pak komplementární k probíhající digitalizaci SME. V neposlední řadě pak KKS zvyšuje odolnost společností při digitální tranzici. Přibližuje digitální technologie občanům skrze konzumaci kulturního obsahu. KKO pak nejen využívají digitalizace, ale dodávají jí lidský rozměr.

8. Uplatnění zásady „významně nepoškozovat“

Veškeré reformy a investice vzhledem ke svému charakteru princip „významně nepoškozovat“ naplňují zcela.

Princip DNSH je popsán v příloze.

9. Milníky, cíle a harmonogram

Milníky, cíle a časová osa jsou popsány v tabulce v příloze.

10. Financování a costing

Financování a náklady jsou popsány v tabulce v příloze a v příložených souborech prokazujících věrohodnost stanovených nákladů.